

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

HATÁSVIZSGÁLATI LAP¹

- Előterjesztés címe: a büntetőeljáráshoz kapcsolódó egyszerűsített kártalanítási eljárásról
- I. Költségvetési hatások: Az Előterjesztés költségvetési hatással bír, ugyanakkor ez a várakozások szerint alapvetően csökkenő mértékű az eddigi – kizárólag a kártalanítási perek – gyakorlathoz képest, hiszen az egyszerűsített kártalanítási eljárásnak éppen az a célja, hogy kvázi peren kívül megállapodás szülessen az ilyen perekben átlagosan megítélt összeghez képest valamivel alacsonyabb összeg erejéig. Az Előterjesztés olyan eljárási szabályokat alakít ki, amelyek biztosítják az egyszerűsített kártalanítási eljárásnak a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénynek megfelelő végrehajthatóságát. Az Előterjesztéssel összefüggésben a Be.-hez készített önálló hatástanulmányban foglaltak az irányadók.
- II. Adminisztratív terhek: Az Előterjesztésben foglalt tervezetben szabályozott rendelkezések új feladatokat szabályoznak új, hatékonyabban elvégezhető eljárásrend szerint. Az Előterjesztéssel összefüggésben az Igazságügyi Minisztériumnak adminisztratív többletterhekkel számolnia kell. A másik oldalon a kártalanítási perek mennyisége csökkenhet, amely hozzájárulhat a bíróságok ügyteher-csökkenéséhez. Összességében az új eljárásrend szerint kevesebb állami erőráfordítással, gyorsabban, hatékonyabban elintézhetővé válhat az ilyen típusú eljárások egy része.
- III. Egyéb hatások: Az Előterjesztésnek egészségi, környezeti, társadalmi hatásai nincsenek.

Budapest, 2018. június 29.

---

¹ Készült: az előzetes és utólagos hatásvizsgálatról szóló 12/2016. (IV. 29.) MvM rendelet alapján

1. melléklet az XX-BJFHÁT/149/2018. számú IM előterjesztéshez

A Kormány

.../2018 (... . . . .) Korm. rendelete

a büntetőeljáráshoz kapcsolódó egyszerűsített kártalanítási eljárás részletes szabályairól

A Kormány a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 866. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az egyszerűsített kártalanítási eljárásra irányuló kérelem és annak vizsgálata

1. §

(1) A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 851. § (1) bekezdése szerinti egyszerűsített kártalanítási eljárásra irányuló kérelmet (a továbbiakban: kérelem) az 1. mellékletben meghatározott adattartalommal rendszeresített nyomtatványon kell benyújtani a Be. 851. § (2) bekezdésében meghatározott bírósághoz.

(2) A kérelmet teljes bizonyító erejű magánokiratként kell benyújtani.

2. §

(1) Az igazságügyért felelős miniszter a bíróság által megküldött kérelmet és ügyiratokat azok beérkezését követően megvizsgálja. Ennek keretében vizsgálni kell a kártalanítási igény Be. 845. §-ában meghatározott jogalapját, a Be. 846. § (1) bekezdésében, illetve 847. §-ában meghatározott kizáró okok fennállását, továbbá az e rendeletben meghatározott esetekben a Be. 855. §-ában meghatározott, a kifizetéssel kapcsolatos körülmények felmerülését.

(2) Ha a kártalanítási igény vizsgálatához további adat vagy ügyirat szükséges, annak beszerzése érdekében a Be. 850 § (1) bekezdése alapján adatkérés keretében a Be. 851. § (4) bekezdésében meghatározott határidő figyelembevételével kell intézkedni.

(3) A Be. 847. §-ában meghatározott kizáró okokat a kérelem elbírálásakor a bünyügyi nyilvántartási rendszerben nyilvántartott adatok alapján kell ellenőrizni.

(4) Az igazságügyért felelős miniszter a Be. 855. §-ában meghatározottak teljesítése érdekében a Be. 850. §-a alapján adatszolgáltatást kér a Magyar Bírósági Végrehajtói Kartól, ha

a) az eljárást a Be. 402. § (2) bekezdése alapján szüntették meg, és a gyanúsítottat a bünyügyi költség egészének vagy egy részének megfizetésére kötelezték, vagy

b) a Be. 845. § (3) és (4) bekezdésében foglalt jogalapra tekintettel merül fel a kártalanítási igény, és a kártalanítást igénylővel szemben a jogerős ügydöntő határozatban polgári jogi igényt ítétek meg, pénzbüntetést szabtak ki, vagyonelkobzást rendeltek el vagy a kártalanítást igénylőt bünyügyi költség megfizetésére kötelezték.

2. A kérelem megalapozatlansága

3. §

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

(1) Ha az igazságügyért felelős miniszter megállapítja, hogy a kártalanítási igény nem megalapozott, erről a kártalanítást igénylőt a kérelemben megadott lakcímen vagy – ha a kártalanítást igénylő ilyen elérhetőséget megjelölt – a levelezési címen tájékoztatja.

(2) Az igazságügyért felelős miniszter írásbeli tájékoztatása tartalmazza

a) annak tényét, hogy a kártalanítási igény az igazságügyért felelős miniszter álláspontja szerint nem megalapozott,

b) a megalapozatlanság indokát, és

c) az arra történő figyelmeztetést, hogy a kártalanítást igénylő a tájékoztatás kézbesítését követő két hónapon belül, a keresetlevél igazságügyért felelős miniszternél történő írásbeli előterjesztésével indíthat kártalanítási pert.

3. A kérelem megalapozottsága

4. §

(1) Ha az igazságügyért felelős miniszter megállapítja, hogy a kártalanítási igény jogalapja fennáll, illetve nem áll fenn a kártalanítást kizáró ok, erről a kártalanítást igénylőt a kérelemben megadott lakcímen vagy – ha a kártalanítást igénylő ilyen elérhetőséget megjelölt – a levelezési címen tájékoztatja.

(2) Az igazságügyért felelős miniszter írásbeli tájékoztatása tartalmazza

a) a kártalanítási igény jogalapjának pontos megjelölését,

b) a kártalanítás jogalapját képező szabadságkorlátozás napjainak a számát,

c) a kártalanítás jogalapját képező szabadságkorlátozás napjainak a száma és a kártalanítás egy napra eső összegének a szorzataként kiszámított kártalanítási összeget,

d) az arra történő figyelmeztetést, hogy a Be. 855. § (1) vagy (2) bekezdése alapján – ha annak feltételei fennállnak – nem a teljes kártalanítási összeg kifizetésére kerül sor,

e) az arra történő figyelmeztetést, hogy az írásbeli megállapodás létrejöttének feltétele, hogy a Be. 851. § (6) bekezdésében meghatározott határidőn belül a kártalanítást igénylő az elfogadó nyilatkozatot az igazságügyért felelős miniszternek visszaküldje, és

f) az arra történő figyelmeztetést, hogy ha a megállapodás nem jön létre a Be. 851. § (6) bekezdésében meghatározott határidőn belül, a kártalanítást igénylő a határidő lejártát követő két hónapon belül, a keresetlevél igazságügyért felelős miniszternél történő írásbeli előterjesztésével kártalanítási pert indíthat.

(3) Az igazságügyért felelős miniszter írásbeli tájékoztatásához csatolja a kártalanítás elfogadására szolgáló nyilatkozat tervezetét.

5. §

(1) A kártalanítást igénylő a tájékoztatás szerint megállapított kártalanítási összeget a tájékoztatáshoz csatolt nyilatkozat tervezetének a kitöltésével, teljes bizonyító erejű magánokiratként fogadja el.

(2) A Be. 851. § (4) bekezdése szerinti megállapodás az (1) bekezdés szerinti elfogadó nyilatkozatnak az igazságügyért felelős miniszterhez érkezése napján jön létre.

(3) A megállapodás nem jön létre, ha

a) az elfogadó nyilatkozatot nem a 4. § (3) bekezdése szerinti formában és tartalommal vagy nem teljes bizonyító erejű magánokiratként teszik meg,

b) a kártalanítást igénylő nem ért egyet az írásbeli tájékoztatásban foglaltakkal,

c) az elfogadó nyilatkozat nem érkezik meg az igazságügyért felelős miniszterhez a Be. 851. § (6) bekezdésében meghatározott határidőn belül.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

(4) A kártalanítás kifizetését a Be. 855. §-ában foglaltakra tekintet nélkül kell teljesíteni, ha

a) a 2. § (4) bekezdése szerinti adatszolgáltatást a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar az igazságügyért felelős miniszter által meghatározott határidőn belül nem teljesíti, vagy

b) az adatszolgáltatás alapján megkeresett bírósági végrehajtó a követelésfoglalást az igazságügyért felelős miniszter által meghatározott határidőn belül nem küldi meg.

4. A keresetlevéllel kapcsolatos feladatok

6. §

Ha a kártalanítást igénylő az igazságügyért felelős miniszternél keresetlevelet terjeszt elő, az igazságügyért felelős miniszter a keresetlevelet és a büntetőügy ügyiratait haladéktalanul megküldi a 852. § (3) bekezdése szerinti bíróságnak.

5. A kártalanítás egy napra eső összege

7. §

(1) Az egyszerűsített kártalanítási eljárásban a kártalanítás egy napra eső összege – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – hétezer forint.

(2) A Be. 845. § (1) bekezdésében meghatározott bűnügyi felügyelet esetén a kártalanítás egy napra eső összege háromezer-ötszáz forint.

6. Záró rendelkezések

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

1. melléklet a .../2018. Korm. rendelethez

Az egyszerűsített kártalanítási eljárásra irányuló kérelem adattartalma

1. A kártalanítást igénylő személyazonosító adatai
  - 1.1. Családi és utónév
  - 1.2. Születési családi és utónév
  - 1.3. Előző családi és utónév
  - 1.4. Születési hely
  - 1.5. Születési idő (év/hónap/nap)
  - 1.6. Anyja születési családi és utóneve
  - 1.7. Állampolgárság
2. A kártalanítást igénylő elérhetőségének az adatai
  - 2.1. Lakcím
  - 2.2. Levelezési cím, ha az igénylő a lakcímétől eltérő címen elérhető
3. Annak a büntetőeljárásnak az adatai, amellyel kapcsolatban a kártalanítási igény felmerült
  - 3.1. Ha az ügyben vádemelés nem történt
    - 3.1.1. A nyomozás során eljáró nyomozó hatóság vagy ügyészség megnevezése, a büntetőeljárás ügyszáma
    - 3.1.2. A kényszerintézkedést elrendelő bíróság megnevezése
  - 3.2. Ha az ügyben vádemelés történt
    - 3.2.1. A büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság megnevezése, a büntetőeljárás ügyszáma
4. A kártalanítás kifizetésére vonatkozó adatok
  - 4.1. Fizetési számlára történő utalás választása esetén
    - 4.1.1. Számlatulajdonos neve
    - 4.1.2. Számlaszám
  - 4.2. Készpénzben történő kifizetés esetén választása esetén a postai cím, illetve ha az átvételre más személyt hatalmaz meg, e személy neve és postai címe
5. A teljes bizonyító erejű magánokirati formához szükséges adatok
  - 5.1. Két tanú igazolása esetén a tanúkkal kapcsolatos adatok
    - 5.1.1. Név
    - 5.1.2. Lakcím
    - 5.1.3. Aláírás
  - 5.2. Más teljes bizonyító erejű magánokirati forma esetén, az ezzel kapcsolatos adatok
6. A kártalanítást igénylő aláírása és a kérelem kelte

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Általános indokolás

A Be. a hatályos szabályokhoz képest gyökeresen átalakítja a kártalanítás szabályozását azzal, hogy bevezetésre kerül az osztott szerkezetű kártalanítás. Ez kétféle eljárási lehetőséget foglal magában, egyrészt az egyszerűsített (tarifális) kártalanítási eljárást, másrészt a kártalanítási pert. Utóbbi szabályai nagyrészt megegyeznek a hatályos törvény szabályaival, előbbi jogintézmény azonban nívumként kerül a Be.-be, így működési mechanizmusának kidolgozása részletes szabályozást igényel. A Be. kártalanítást érintő legnagyobb újításaként a kártalanítási per elkerülhető és ezáltal az igényérvényesítés sokkal hatékonyabbá válhat az egyszerűsített kártalanítási eljárás szabályainak alkalmazásával.

E legmeghatározóbb újítás, azaz az egyszerűsített (tarifális) kártalanítási eljárás lehetővé tétele azért vált szükségessé, hogy a sokszor elhúzódó, akár évekig tartó, bizonytalan kimenetelű polgári perek helyett gyakorlatilag peren kívüli megegyezésre kerülhessen sor rövid időn belül. Az egyszerűsített eljárás során az Előterjesztés tervezetében meghatározott tarifa szerinti, a személyi szabadság alaptalan korlátozásának vagy elvonásának naptári napjai szerint meghatározott fix összeg jár a kártalanítást igénylőnek a jogalap fennállása esetén.

A kártalanítást igénylő választása dönti el, hogy melyik eljárás kerül lefolytatásra. Amennyiben az egyszerűsített kártalanítási eljárást választja és annak során az igazságügyért felelős miniszterrel – bírósági eljárás nélkül – a megállapodás megtörténik, további igényérvényesítésre (sem jogorvoslatra, sem kártalanítási perre) nem kerülhet sor. Ez az eljárás kiszámíthatóságot, rövidebb eljárást és a bíróságok tehermentesítését eredményezheti.

Az államot az egyszerűsített kártalanítási eljárásban az igazságügyért felelős miniszter képviseli.

Részletes indokolás

Az 1. §-ához

Az egyszerűsített kártalanítási eljárás törvényi szintet nem igénylő részletszabályait rendezi a Be. felhatalmazása alapján a kormányrendelet. Fontos hangsúlyozni, hogy a Be. 844-855. §-a, illetve kifejezetten az egyszerűsített kártalanítási eljárásra vonatkozó 851. § viszonylag részletesen rendezi a szabályozásra szoruló kérdéseket, a kormányrendelet csak az ezekhez kapcsolódó, a törvényben nem szabályozott, kiegészítő szabályokat tartalmazza. A Be. vonatkozó rendelkezése pontosan meghatározza azokat az esetköröket, amikor kártalanításnak lehet helye.

A Tervezet egy nyomtatványt rendszeresít az egyszerűsített kártalanítási eljárás megindítása céljából, amelynek adattartalmát az 1. számú mellékletben részletesen szabályozza.

A kérelmet teljes bizonyító erejű magánokiratként kell benyújtani, amelyre a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 325. §-ában meghatározott szabályok irányadók.

A 2. §-ához

A Tervezet rögzíti az igazságügyért felelős miniszter feladatkörét azzal, hogy a kérelmet és a bíróság által megküldött büntetőügy ügyiratait annak beérkezését követően meg kell vizsgálnia. A Tervezet rögzíti, hogy a vizsgálatnak ki kell terjednie a Be. 845. §-ában meghatározott jogalap fennállására, továbbá arra, hogy a jogalap fennállása ellenére nem merül-e fel a Be. 846-847. §-ában meghatározott kizáró okok bármelyike, továbbá a Be. 855.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

§-ában szabályozott kifizetésekkel kapcsolatos körülmények felmerülésére is figyelemmel kell lenni.

A 3. §-ához

A Tervezet rögzíti, hogy amennyiben a kártalanítási igény nem megalapozott, úgy erről az igazságügyért felelős miniszter tájékoztatást ad a kártalanítást igénylő számára.

A Tervezet meghatározza az írásbeli tájékoztatás tartalmi elemeit, amelyek alapján a kártalanítást igénylő kellő információt kaphat arról, hogy miért nem tartja az igazságügyért felelős miniszter megalapozottnak a kártalanítási igényét, továbbá felvilágosítást kap a jogairól is, amely szerint a tájékoztatás kézhezvételét követő két hónapon belül az igazságügyért felelős miniszternél írásban benyújtandó keresetlevéllel kártalanítási pert indíthat.

A 4. §-ához

A Tervezet szabályozza, hogy az igazságügyért felelős miniszter amennyiben megállapítja a kártalanítási igény jogalapjának fennállását, úgy erről tájékoztatást ad a kártalanítást igénylő számára. Tulajdonképpen ez egy ajánlatnak tekintendő a miniszter részéről, amit ha a kártalanítást igénylő az előírt határidő belül [ami a Be. 851. § (6) bekezdése alapján a kérelem benyújtásától számított 5 hónap] elfogad a nyilatkozatával, úgy a megállapodás létrejön.

A Tervezet meghatározza az írásbeli tájékoztatás tartalmi elemeit, így a jogalapot; a jogalapot képező szabadságkorlátozás napjainak a számát; a kártalanítási összeget; a figyelmeztetést egyrészt arról, ha nem a teljes kártalanítási összeg kerül kifizetésre, másrészt az írásbeli megállapodás létrejöttének a feltételéről, harmadrészt pedig arról, hogy a tájékoztatás kézhezvételét követő két hónapon belül az igazságügyért felelős miniszternél benyújtandó keresetlevéllel kártalanítási pert indíthat, ha a megállapodás nem jön létre.

A Tervezet szabályozza, hogy az igazságügyért felelős miniszternek az írásbeli tájékoztatáshoz csatolnia kell a kártalanítás elfogadására szolgáló nyilatkozat tervezetét. Erre azért van szükség, hogy a kártalanítást igénylő joggyakorlását megkönnyítse és csökkentse annak az esélyét, hogy az egyszerűsített kártalanítási eljárás az elfogadó nyilatkozat nem megfelelő formája vagy tartalma miatt hiúsuljon meg. Ezzel a szabályozással a formai hibák miatt nem megfelelő nyilatkozatok aránya a minimálisra lesz csökkenthető.

Az 5. §-ához

Az írásbeli megállapodás létrejöttének feltétele a kártalanítást igénylő részéről az elfogadó nyilatkozatának az igazságügyért felelős miniszternek való visszaküldése és megérkezése. Gyakorlatilag a polgári jog szabályai szerint így jön létre a megállapodás. Az elfogadó nyilatkozattal szembeni elvárás, hogy teljes bizonyító erejű magánokirat legyen.

A Tervezet számba veszi azokat az esetköröket, amikor nem jön létre a megállapodás. Erre egyrészt azért van szükség, hogy a kártalanítást igénylő tisztában legyen azzal, hogy amennyiben bármi kifogása van, azaz nem ért egyet az igazságügyért felelős miniszter által az írásbeli tájékoztatásban rögzítettekkel, akkor nincs helye további tárgyalásnak, ebben az esetben a megállapodás nem jön létre, az egyszerűsített kártalanítási eljárás befejeződik (de természetesen kártalanítási perben érvényesítheti az igényét). Másrészt, ha a Be.-ben meghatározott határidőt nem tartja be, vagy az elfogadó nyilatkozatot nem e rendeletben meghatározott formában és tartalommal vagy nem teljes bizonyító erejű magánokiratként teszi meg, akkor a megállapodás szintén nem jön létre, az egyszerűsített kártalanítási eljárás ugyancsak befejeződik.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A Tervezet rögzíti a kártalanítás kifizetésének arra az esetre vonatkozó szabályait, ha a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar a kért adatszolgáltatást határidőn belül nem teljesíti vagy a követelésfoglalást határidőn belül a megkeresett bírósági végrehajtó nem küldi meg az igazságügyért felelős miniszternek. Ilyen esetekben a kifizetést a Be. 855. §-ára tekintet nélkül kell teljesíteni.

A 6. §-ához

A Tervezet a keresetlevéllel kapcsolatos feladatok tekintetében szabályozza, hogy az igazságügyért felelős miniszter a keresetlevelet és a büntetőügy ügyiratait haladéktalanul megküldi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak.

A 7. §-ához

A Tervezet meghatározza a kártalanítás egy napi tételének összegét a jogalapok vonatkozásában. Mindegyik jogalap tekintetében – egy kivétellel – ez hétezer forint. A bűnügyi felügyelet képezi a kivételt, amely esetben a tarifa a főszabályban meghatározott összeg 50%-a, azaz háromezer-ötszáz forint. Ezeknek a tarifáknak a megállapítására és a differenciálásra a bírói gyakorlat alapos vizsgálatát követően került sor, alapvetően a köztudomású sérelmekért megítélt kártalanítási összeg bírói gyakorlatban kialakult átlagos összegének a szem előtt tartásával.

A 8. §-ához

A Tervezet meghatározza hatálybalépésének időpontját.